

Bild 1 - Agenda 2030 – En presentation av Svenska FN-förbundet

Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030 i form av 17 globala mål. Världens länder har därmed lovat att arbeta för att nå dessa mål senast år 2030 och på så vis leda världen mot en hållbar och rättvis framtid.

Agenda 2030, med 17 mål och 169 delmål, är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som någonsin antagits av världens länder. Begreppet hållbar utveckling innebär att utvecklingen ska vara både ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar. Agendans syfte är att utrota fattigdom och hunger, rädda vår planets ekosystem och hejda klimatförändringarna och säkerställa att alla människor på jorden kan leva drägliga, jämställda och trygga liv.

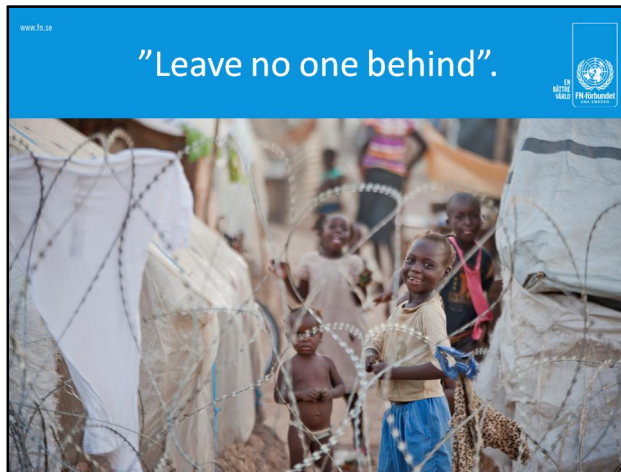
Bild 1 - Agenda 2030 – En presentation av Svenska FN-förbundet

Agenda 2030 ersatte den 1 januari 2016 de åtta millenniemålen som främst inriktat sig på utvecklingsarbete i fattigare länder.

Millenniemålen gällde i 15 år till 2015. De har varit bra verktyg för utvecklingen i världen. Stora framsteg har gjorts, som tex:

- Andelen extremt fattiga i utvecklingsländerna har minskat från 47 procent 1990 till 14 procent 2015.
- Antalet barn i världen som inte går i grundskolan har nästan halverats mellan 2000 och 2015, från 100 miljoner till 57 miljoner barn.
- I Sydostasien var bara 74 flickor på 100 pojkar inskrivna i grundskolan 1990. 2015 var antalet 103 flickor på 100 pojkar.
- Antalet barn i världen som dör före sin 5-årsdag har mer än halverats, från 90 till 43 dödsfall per 1 000 levande födda barn mellan 1990 och 2015.
- Sedan 1990 har modersdödligheten i världen minskat med 45 procent. Den största minskningen har skett sedan 2000.
- Antalet nya fall av hiv-infektioner i världen minskade med omkring 40 procent mellan 2000 och 2013, från uppskattningsvis 3,5 miljoner fall till 2,1 miljoner.

Källa: The Millennium Development Goals Report 2015, UN.

De globala målen för hållbar utveckling, liksom millenniemålen, är framtagna för att bidra till att människor ska få ett bättre liv och att världen ska bli rättvisare och säkrare. Dagens barn och unga människor har rätt till ett drägligt liv. Världen är i dag väldigt tudelad, å ena sidan får väldigt många människor det bättre, å andra sidan har antalet konflikter, krig och nödsituationer ökat.

Bilden visar barn i ett flyktingläger i M'poko Airport i Bangui, Centralafrikanska Republikens huvudstad. I dag finns det omkring 60 miljoner flyktingar i världen, det högsta antalet sedan andra världskriget. FN:s flyktingorgan UNHCR ansvarar för omkring 15 miljoner av dessa flyktingar.

UNHCR:s rapport Mid-Year Trends 2015 visar att för första gången sedan 1992 är nu antalet flyktingar i världen fler än 60 miljoner. De allra flesta, 34 miljoner, är på flykt inom sina egna länder. Det är 2 miljoner fler jämfört med 2014. I juni 2015 hade 2,6 miljoner människor lämnat in en asylansökan, varav nästan en miljon människor som tagit sig över Medelhavet för att söka asyl i Europa. Enligt UNHCR:s senaste årsstatistik tvingades i genomsnitt 42 000 människor fly sina hem undan konflikter per dag 2014. Bland de mest drabbade länderna finns Irak, Kongo-Kinshasa, Nigeria, Pakistan, Sydsudan, Syrien och Ukraina. Det var en fyrdubbling från omkring 11 000 människor per dag bara fyra år tidigare.

Agenda 2030 är global och gäller alltså alla människor i hela världen. Alla ska hjälpas åt med genomförandet och alla ska få ta del av en bättre framtid. FN beskriver det som "Leave no one behind". Ingen får komma på efterkälken.

Mål 16 i Agenda 2030 handlar om frihet från våld och hur man skapar fredliga samhällen.

De 17 globala målen för hållbar utveckling har nu ersatt millenniemålen. Denna förändring innebär:

- Inga mål har tagits bort (alla områden kvar och ambitionsnivån ökat),
- Större fokus på hållbar utveckling (Hela sex av sjutton mål är direkt kopplade till hållbar utveckling och långt mer detaljerade än tidigare).
- Större fokus på ojämlikhet (För första gången finns ökad jämlikhet, inom och mellan länder, som ett ut-talad mål på global nivå)
- Större fokus på orsakerna till fattigdom och brist på tillväxt. (De nya målen innehåller förutom en övergripande målbild över hur långt vi vill ha kommit om 15 år, också direkta mål som pekar hur vi ska komma dit.)
- Fred, stabilitet, rättvisa och fungerande stater - är nya mål som finns med i mål 16. (Mål 16 försöker omfatta detta med en rad delmål som bland annat rör konfliktförebyggande åtgärder, starkare institutioner, mänskliga rättigheter, och arbete mot korruption och våld.)
- Utrota fattigdomen överallt i alla dess former – är ett mer ambitiöst mål, till skillnad från millenniemålen som hade det övergripande målet att halvera fattigdomen. (målet i sig, det statistiken försöker fånga, är direkt avgörande för många av de övriga målen)
- De globala målen är betydligt mer universella än millenniemålen var. (Millenniemålen fokuserade främst på utvecklingen i s k "utvecklingsländer". De nya målen ska uppnås överallt. Det är ett gemensamt ansvar att alla länder ska nå alla målen. Och det kräver insatser i alla länder)

På svenska har Agenda 2030 rubriken: "Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling". UD har gjort översättningen till svenska.

På engelska har den rubriken: "Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development".

Innehållet i Agenda 2030

Ingress med fem P. (Preamble, People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership)

Deklaration med 53 punkter som bl.a. har underrubrikerna: Vår vision, Våra gemensamma principer och åtaganden, Vår värld i dag, Den nya agendan, Medel för genomförande, uppföljning och översyn, samt avslutningsvis Ett upprop för handling för att förändra vår värld. Allt skrivet i "vi"-form.

17 mål för hållbar utveckling och under varje mål ett antal delmål, totalt 169 stycken.

Medel för genomförande och det globala partnerskapet.

Uppföljning och översyn.

17 globala mål

1. Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt.
2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.
3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.
4. Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.
5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.
6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.
7. Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, hållbar och modern energi för alla.
8. Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.
9. Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.
10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder.
11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.
12. Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
13. Vidta ormelebara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser*.
14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.
15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.
16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.
17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

* Med hänvisning till klimatmötet i Paris i december 2015.

Det handlar om dessa 17 globala mål för hållbar utveckling. Under dessa 17 mål finns totalt 169 delmål.

Nu börjar arbetet

Januari 2016 – december 2030

Agenda 2030 ska genomföras globalt

*"Vi är den första generationen som kan utrota
fattigdomen och den sista som kan stoppa
klimatförändringarna."*

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon

Nu är vi inne i den viktigaste fasen av Agenda 2030: genomförandet. Hur ska vi se till att målen nås till 2030?

Håller ni med Ban Ki-moon om hans beskrivning av läget i dag?

Kontroversiella mål?

Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt
Delmål 5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter

En indikator

5.6.1 Procent kvinnor i åldern 15-49 år som själva fattar genomtänkta beslut som rör sexuella relationer, preventivmedel och reproduktiv hälsovård.

Mål 16. Främja fredliga och inkluderande samhällen

Delmål 16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

Tre indikatorer

16.2.1 Procent av barn i åldern 1-17 år som har utsatts för någon form av fysisk bestraffning och/eller psykiskt våld av vårdgivare under den senaste månaden.
16.2.2 Antal offer för människohandel per 100 000 människor, uppdelat på kön, åldersgrupp och typ av exploatering.
16.2.3 Procent av unga kvinnor och män i åldern 18-24 år som utsatts för sexuellt våld innan de fyllt 18 år.

Dessa mål om jämställdhet och om fredliga och inkluderande samhällen och rättvisa för alla har visat sig vara särskilt svåra för världens länder att komma överens om. Varför är just dessa mål kontroversiella tror ni?

Ansvar för att nå målen vilar på varje lands regering. I Sverige är de främst involverade ministrarna, förutom statsminister Stefan Löfven (övergripande), civilminister Ardalan Shekarabi, som ansvarar för genomförandet av agendan i Sverige, och Isabella Lövin, minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat, som ansvarar för Sveriges utvecklingssamarbete med andra länder.

I Sverige kommer kommuner och landsting att få en viktig roll. Kommuner och regionala myndigheter är viktiga aktörer eftersom det är regionalt och lokalt som arbetet med de nya utvecklingsmålen måste ske i praktiken.

Deklarationen i Agenda 2030

2. Vi åtar oss att arbeta oförtröttligt för att genomföra denna agenda fullt ut senast 2030.

4. När vi inleder denna viktiga gemensamma resa utfäster vi oss att ingen kommer lämnas utanför. ... Och vi kommer att anstränga oss att nå dem som är längst efter först.

7. .. Vi förutser oss en värld utan fattigdom, hunger, sjukdom och brist, där allt liv kan blomstra. Vi föreställer oss en värld utan rädsla och våld.

8. Vi förutser oss en värld med universell respekt för mänskliga rättigheter och den mänskliga värdigheten, rättssäkerhet, rättvisa, jämlikhet och icke-diskriminering,

22. Varje enskilt land står inför specifika utmaningar i sin strävan efter hållbar utveckling. De mest utsatta länderna, i synnerhet afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling, förtjänar särskild uppmärksamhet, liksom länder i konfliktsituationer och länder som nyligen genomgått en konflikt. Det finns även betydande utmaningar inom många medelinkomstländer.

Medel för genomförande

63. ...Vi upprepar att varje land har huvudansvaret för sin egen ekonomiska och sociala utveckling och att den roll som spelas av nationell politik och nationella utvecklingsstrategier inte kan betonas nog. Vi kommer att respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling, samtidigt som tillämpliga internationella regler och åtaganden iakttas.

Sverige initierar högnivågrupp

I samband med toppmötet i september 2015 tog Sveriges statsminister Stefan Löfven initiativ till en högnivågrupp med nio ledare från olika delar av världen som på olika sätt ska främja och påskynda arbetet med den nya agendan.

(Förutom statsministern själv deltar följande personer i gruppen: Brasiliens president Dilma Rousseff, Colombias president Juan Manuel Santos, Liberias president Ellen Johnson Sirleaf, Sydafrikas president Jacob Zuma, Tanzanias president Jakaya Kikwet, Tysklands förbundskansler Angela Merkel, Tuniens president Beji Caid Essebsi samt Östtimors premiärminister Rui Maria Araújo.)

www.in.se

Uppföljning

- Global – Regional – Nationell
- High-level Political Forum on Sustainable Development
- FN:s generalförsamling
- FN:s ekonomiska och sociala råd
- FN-sekretariatet
- Medlemsländerna (regeringar, myndigheter, kommuner, landsting, civila samhället, näringsliv, forskare)

FN ansvarar för den globala uppföljningen. Frågan är om det blir en uppföljning eller granskning. Det senare motsätter sig flera regeringar.

Den regionala uppföljningen står FN:s regionala och ekonomiska kommissioner för, men även organisationer som EU och AU (Afrikanska Unionen).

Den nationella uppföljningen står berörd regering för i samverkan med myndigheter.

High-level Political Forum on Sustainable Development (HLPF) Vart fjärde år ska stats- och regeringschefer mötas i generalförsamlingen för att på högsta politiska nivå driva på förverkligandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Varje år träffas detta forum på ett möte som Ekonomiska och sociala rådet (ECOSOC) anordnar, då på en "lägre" politisk nivå med kanske andra statsråd och representanter för departement och myndigheter.

Medlemsländerna Ansvaret för att verkställa Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling ligger framför allt på respektive land.

17 integrerade och odelbara mål

1. Utrota fattigdom
2. Utrota hunger
3. Hälsosamma liv
4. God utbildning
5. Jämställdhet
6. Tillgång till rent vatten och sanitet
7. Tillgång till säker och hållbar energi
8. Ekonomisk tillväxt
9. Hållbar infrastruktur
10. Minska ojämlikhet inom och mellan länder
11. Trygga städer och samhällen
12. Hållbara konsumtions- och produktionsmönster
13. Bekämpa klimatförändringarna.
14. Bevara haven
15. Skydda livet på land
16. Fredliga, inkluderande, rättvisa samhällen
17. Globalt partnerskap

De globala målen är integrerade och odelbara och ska balansera de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. I Agenda 2030 slås fast att de 17 globala målen och 169 delmålen för hållbar utveckling är universella, integrerade och odelbara med hänsyn till olika nationella omständigheter, kapaciteter och utvecklingsnivå samt med respekt för nationell politik och prioriteringar. Vad betyder det att målen är integrerade och odelbara?

En bättre värld

